

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Korup-Ubberud Lokalhistoriske Forening

Årskrift

INDHOLD

Bestyrelsen	2
Arkiverne	3
Regnskab 2006	4
Beretning 2006	5
Korup Rytterskole	7
Ejendomsnavne	12
Barndomserindringer	15
Ubberud Brugsforening	19
Forskelligt fra Ubberud sogn	39
For 100 år siden	42
Efterlysninger	44

Rettelse til kalenderen : Marts: Årstallet for konfirmationen er ikke 1967, men 1953 – iflg. en af konfirmanderne.

Korup-Ubberud lokalhistoriske Forening

Indmeldelse kan ske ved bestyrelsens medlemmer eller på arkiverne.

Kontingent: 60 kr. årlig pr. husstand

Vedtægterne udleveres ved henvendelse til arkiverne.

Antal medlemmer pr. 31. december 2006: 393 husstande

Årsskriftet er trykt i 550 eksemplarer

Redaktion: Ove Kühn, Flemming Thaulow, Freddie Westergaard

Redaktionen afsluttet primo februar 2007

Billeder uden angivelse er foreningens optagelser.

Uddeles til medlemmer og interesserede og fremlægges på bibliotekerne.

Tryk: Odense Kommune

Bestyrelsen for Korup-Ubberud lokalhistoriske Forening

Formand: Helle Søndergaard
Ubberudvej 12, Ubberud, 5491 Blommenslyst
Tlf. 6596 8083
E-post: helle.sondergaard@ista.dk

Næstformand: Kristian Vedel
Trøstrupvej 160. Trøstrup, 5210 Odense NV

Tlf. 6596 4093

E-post: vedel@dlgtele.dk

Sekretær: Ove Kühn
Kalørvej 25, Ubberud, 5491 Blommenslyst
Tlf. 6596 7449
E-post: oheka@get2net.dk

Kasserer: Freddie Westergaard
Rørsangervej 16. Korup, 5210 Odense V
Tlf. 6594 2125
E-post: fwkorup@mail.dk

Inger Hansen
Rugårdsvej 401, Korup, 5210 Odense V
Tlf. 6594 2128

Pressekontakt: Harry Nielsen
Egevej 45, Ejlstrup, 5210 Odense V
Tlf: 6594 2704
E-post: harry@fritid.tele.dk

Anne Thaulow
Tornmarksvej 27, 5491 Blommenslyst
Tlf. 6596 7508
E-post: flemming.thaulow@mail.dk

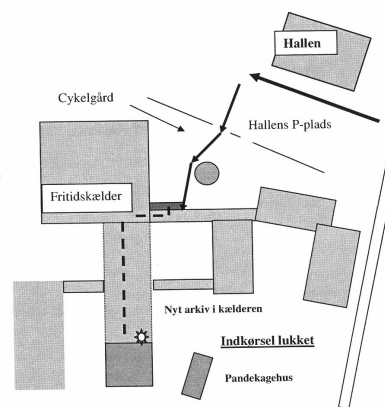
Foreningens hjemmeside: **www.korup-ubberud-lokalhistorisk.dk**

Arkivet i Korup

Adresse: Korup Skole, Præstevej 2, Korup, 5210 Odense NV
Arkivet er i kælderen under en klassefløj i skolegården. Adgang fra Præstevej via parkeringspladsen mellem hal og skole.

Arkivleder: Freddie Westergaard
Rørsangervej 16, Korup, 5210 Odense NV,
Tlf. 6594 2125
Mail: fwkorup@mail.dk

Åbningstid: 2. og 4. tirsdag i måneden kl. 19.00 – 20.30
Okt. - marts tillige torsdag kl. 10 – 12.

Arkivet i Ubberud

Adresse: Ubberud Skole, Ubberudvej 30, Ubberud, 5491 Blommenslyst
Arkivet ligger på 1. sal i den ældste del af skolen over for kirken.
Skilt ved indgangen. Mail:

Arkivleder: Flemming Thaulow, Tornmarksvej 27, Lille Ubberud, 5491
Blommenslyst
Tlf. 6596 7508 Mail: flemming.thaulow@mail.dk

Åbningstid: 1. og 3. tirsdag i måneden kl. 18.00 – 19.30
Okt. - marts tillige tirsdag kl. 10 -12

For begge arkiver gælder det, at de er lukket i skoleferier.

Besøg uden for åbningstiden kan ske efter aftale med arkivlederen eller et bestyrelsesmedlem

På arkiverne arbejdes der med at

Interviewe og lave båndoptagelser

Lave video

Fotografere og scanne billeder

Indsamle arkivalier

Finde billeder og fotografier fra sognene

Registrere arkivalier

Finde stof om sognene i aviser og blade

Årsregnskab 2006

for

Korup-Ubberud Lokalhistoriske Forening

Indtægter

		<u>Budget 2006</u>
Kontingent 2005	22940,-	23000
Løs-salg af kalendre	575,-	500
Tilskud til årsskriftet	1500,-	1500
Renter m. m.	30,36	50

	25045,36,-	25050

Udgifter

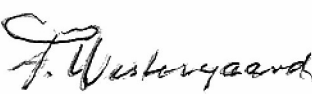
Tryk af kalendre, og reklame	5305,51	6000
Møder, kursus og generalforsamling	0,-	2000
Kontingenter til foreninger, girogebyrer	312,-	700
Porto, papir, film og bøger	2088,-	2500
Arkivdag, udstillinger, udflugter og represent.	942,-	2000
Tilskud til Ubberud arkiv	3000,-	5000
Tilskud til Korup Arkiv	3000,-	5000

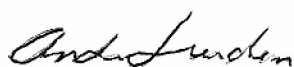
	14647,51	23200
Årets resultat	10397,85	1850,-

Egenkapital

Beholdningen pr. 1. jan. 2006.....	7686,75
Årets resultat	10397,85
Egenkapital pr .31. dec. 2006	18084,60 kr.

Regnskabet er revideret primo jan. 07. uden anledning til bemærkninger.

Freddie Westergaard
Kasserer

Anders Lunden
Revisor

Herbert Böttcher
Revisor

Beretning for Korup-Ubberud Lokalhistoriske forening 2007.

Korup-Ubberud Lokalhistoriske forenings opgave er at understøtte arbejdet på de to lokalarkiver i Korup og Ubberud.

På de to arkiver arbejdes der året rundt med at indsamle, registrere og bevare dokumenter og fotografier, filmoptagelser og lydoptagelser, som har betydning for at bevare den lokale historie i Korup og Ubberud sogne.

På Korup Lokalarkiv har man i 2006 blandt andet arbejdet med at indsamle skolefotos fra 1950 og frem. Desuden har Korup Lokalarkiv modtaget en stor aflevering fra Anna Hansens gård i Trøstrup. Det afleverede skal affotograferes og derefter tilbageleveres.

På Ubberud Lokalarkiv arbejdes der stadigvæk med oprettelsen af arkivfonde. Disse arkivfonde betyder, at man let kan gå ind og søge på f.eks. navnet på en ejendom eller navnet på en person. Derefter vil alle oplysninger om ejendommen eller personen komme frem på skærmen. Desuden arbejdes der på at ændre gadekoder til landsstandard. Der arbejdes med avisartikler og der registreres kirkebøger fra 1870 og frem.

Arkivleder Flemming Thaulow har holdt foredrag i Ubberud præstegård. Desuden har Tornmarksvej Beboerforening været på arkivet og fået forevist lokalerne og præsenteret arbejdet.

Generalforsamlingen 2006

blev afholdt den 14. marts i Korup Sognegård. Traditionen tro var mange af foreningens medlemmer mødt op. Foreningens tidligere formand Ingrid Nielsen blev valgt som dirigent. Til bestyrelsen genvalgtes Helle Søndergaard, Freddie Westergaard og Harry Nielsen. Efter kaffen holdt museumsinspektør Anders Myrtue et foredrag om fynske bebyggelser og kulturlandskaber. Et meget spændende foredrag, som bl.a. pillede ved vores viden om istidens aflejringer m.m.

Udflugt

I 2006 var der igen ikke tilstrækkelig tilslutning til at gennemføre en planlagt udflugt til Broholm. Bestyrelsen har på den baggrund besluttet, at der ikke arrangeres udflugter i de kommende år.

Korup LokalTV

En aftale med Korup LokalTV om overspilning af TV-udsendelser er opsagt. Lokalhistorisk Forening råder ikke over tilstrækkelige midler til at betale for overspilning af bånd.

Hjemmeside

Freddie Westergaard er fortsat webmaster på foreningens hjemmeside korup-ubberudlokalhistorisk.dk. Foreningens medlemmer opfordres til at besøge

hjemmesiden.

Kalenderen

er i år udsendt for niende gang.

Tak til alle medlemmer, fordi I støtter så godt op om foreningens arbejde.

Tak til de frivillige hjælpere på begge arkiver. Uden jeres hjælp kunne arkiverne ikke fungere.

Tak til bestyrelsen for godt samarbejde.

Helle Søndergaard

Korup Rytterskole og dens første lærer

Karin og Peter Ramskov Andersen

Rytterskolerne

I forbindelse med Korup Skoles 50 års jubilæum i 2005 bragte *Fyens Stiftstidende* en artikel den 14. december. Overskriften lød: ”Læreren kom til skolen i Korup på hest”. Journalisten havde tilsyneladende misforstået ordet rytterskole, idet han mente, at læreren red til skolen, hvad der var temmelig overflødigt, da han boede i skolebygningen. Tilmed havde han næppe råd til at holde hest. En mere sikker viden om rytterskolen i Korup og dens første lærer kan findes i protokollerne og arkivpakkerne på Landsarkivet i Odense.

Da den katolske kirke var blevet fordrevet fra Danmark ved reformationen i 1536, beordrede regeringen flere gange, at landets børn skulle undervises i deres kristelige børnelærdom af sognenes præster eller degne. Langt senere fastslog fattigforordningen fra 1708, at der burde oprettes skoler i alle landets sogne, idet oplysning mentes at forebygge fattigdom og tiggeri. Forordningen fik ikke de store praktiske følger, og det blev af større betydning, at en del godsejere begyndte at oprette skoler på deres godser. Samtidig lagde en religiøs vækkelse, pietismen, der kom til Danmark omkring 1700, stor vægt på, at børnene gennem planmæssig undervisning fik ”den rette saliggørende kundskab”, og det var derfor nødvendigt at lære dem at læse.

Ønsket om at formindske fattigdommen og nogle godsejeres ideer om oplysning og religiøse overvejelser gav ikke store resultater. Først da Frederik 4. i 1721 besluttede at bygge 240 nye skoler i ryttergodsdistrikterne, skete der for alvor noget. I distrikterne ejede kongen, dvs. staten, en større eller mindre del af jorden, og indtægterne fra gårdene skulle bruges til at betale for hærens rytteri.

Tanken var, at alle sognets børn skulle undervises i de nye skoler, og formålet med skolegangen var først og fremmest at lære børnene sand kristendom og guds frygt. Ved siden af religions- og læseundervisningen kunne børnene lære at skrive og regne, men kun hvis forældrene selv ville betale for materialerne, og hvis lærerne kunne undervise i fagene.

Den nye skole i Korup

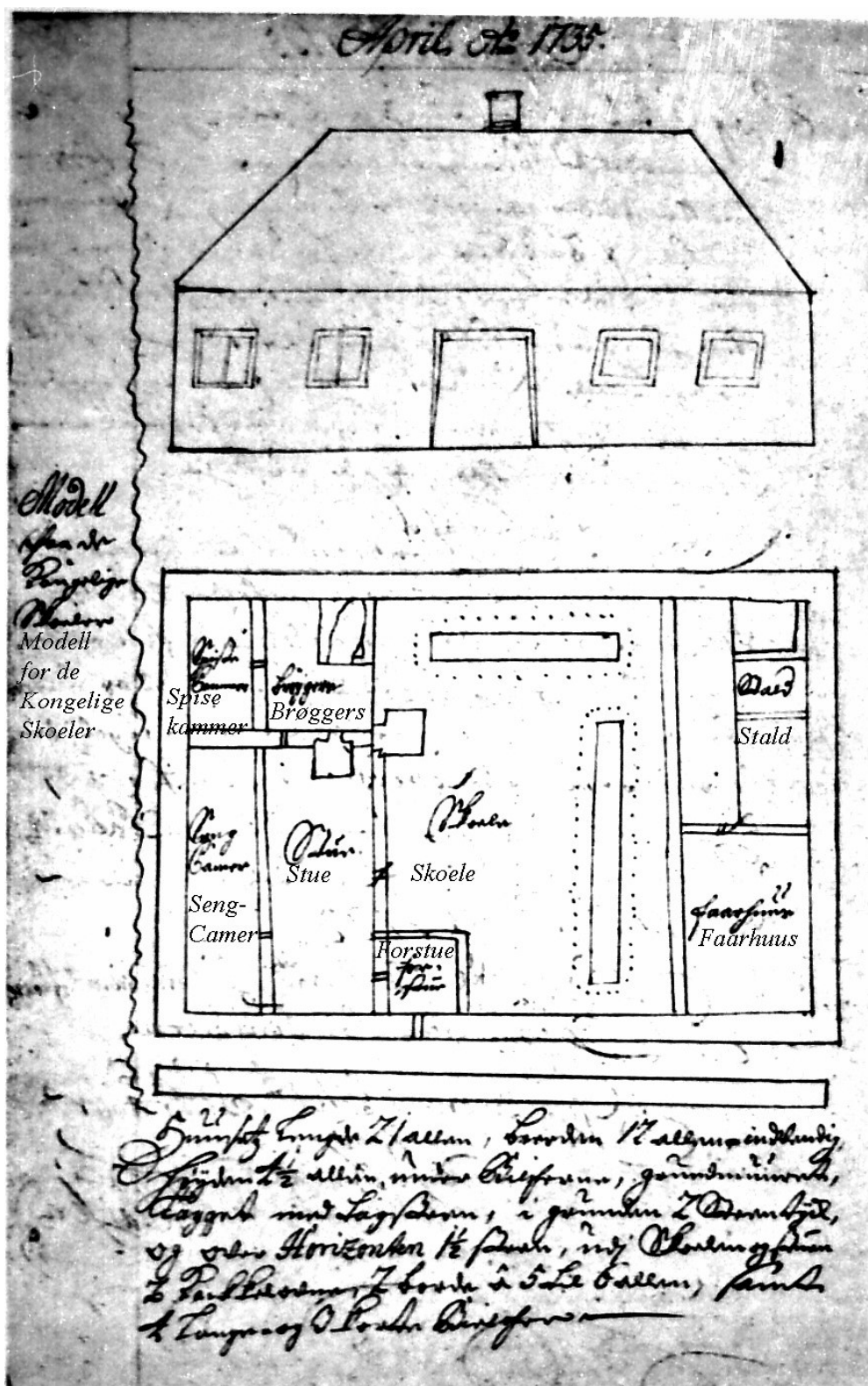
På Fyn skulle der bygges 20 rytterskoler, eller kongelige skoler, som de blev kaldt. De fleste kom til at ligge omkring Odense, hvor ryttergodset var samlet, og de 20 bygninger skulle efter planen opføres med fem om året i årene 1722-25. I Korup Sogn blev skolen anbragt nær ved kirken.

De 20 lærere blev ansat, før byggeriet begyndte. Deres boglige viden var ikke stor; blandt de 20 var der kun fire studenter, og den nye lærer i Korup, Mathias Pedersen Bladt, var ikke en af disse. Den 17. april 1722 underskrev arkitekt Johan Cornelius Krieger kontrakten om at bygge de 20 fynske skoler, og byggeriet skulle begynde samme år. Der skulle bygges fem skoler om året, men han måtte gerne blive færdig på to år. Et andet krav var, at der skulle findes byggegrunde, der ikke var sumpede. Bønderne blev pålagt at samle kampesten til fundament, og de skulle hjælpe med at grave ud til fundamentet og rejse spær. Da landbrugsarbejdet ikke måtte forstyrres, var bønderne fritaget for det tidkrævende arbejde med at køre byggematerialer i pløje-, så- og høsttiden.

I dag ville skolen gøre et beskedent indtryk med en længde på ca. 12 m og en bredde på ca. 7 m, men på byggetidspunktet var en grundmuret stenbygning en sjældenhed. I huset var der en skolestue på ca. 30 m² samt lærerens bolig og et par rum til stald.

De ydre rammer var således i bedste orden, og det var derefter lærerens opgave at sørge for, at undervisningen også blev det. Børnene skulle gå i skole fra deres femte år, otte timer om dagen i sommerhalvåret og seks i vinterhalvåret. Børn over otte år kunne nøjes med at være i skole den halve dag, så deres arbejdskraft kunne udnyttes hjemme, og forældrene risikerede fængsel på vand og brød, hvis børnene forsømte.

Religion var det vigtigste fag. Hver skoledag skulle begynde og slutte med bøn og salmesang, og

Huusets Lengde 21 allen, bredden 12 allen indvendig,
Høyden 4½ allen under Biecherne, grundmuuret
Tagget med Tagsteen, i grundmuur 2 Steen tyck og
over Horizonten 1½ Steen, udi Skoelen og stuen 2
Kachelovner, 2 Borde á 5 til 6 allen, samt 2 lange
og 3 korte Bencher.

alle børnene skulle ligge på knæ under morgenbønnen. Læreren skulle indterpe Luthers katekismus, som skulle læres udenad, og endvidere skulle børnene lære at læse, mens skrivning og regning som nævnt krævede betaling.

Mathias Pedersen Bladt

I 1711 var der en lærer ved navn Mathias Pedersen Blad i Magleby Sogn på Langeland, og det er sandsynligvis ham, der fik embedet i Korup. Når Mathias Bladt flere gange optræder i arkiverne, skyldes det som regel, at han havde rodet sig ind i en konflikt med sognets beboere eller med sine overordnede, hvilket tit var to sider af samme sag.

Den 23.-26. september 1726 blev der holdt synsforretning over rytterdistriktets nye skoler, men der mangler oplysninger om skolen i Korup. Muligvis var bygningen ikke færdig, men Mathias Bladt må have været i sognet, for den 24. september skrev han til provsten og til justitsråd Iver. Han var utilfreds med, at degnen Hans Aabye havde klaget over, at han skulle have opført sig upassende i sit embede, hvilket Bladt nægtede. Klagen drejede sig om, at læreren havde sunget over nogle af sognets døde, hvilket degnen mente tilkom ham. Det var næppe uden betydning, at sangeren ved sådanne lejligheder plejede at blive betalt for sin indsats. Mathias Bladt bad om at måtte se en kopi af degnens klage og om, at provsten ville tage ham i forsvar. Provstens svar kendes ikke.

Det var ikke det eneste brev, læreren skrev til justitsråden. I september 1729 klagede han over, at nogle bønder ikke havde leveret de tørv, de skulle yde ham. Bønderne gav ham kun et meget lille læs, hvorefter de mente, at de var fri for at levere de næste 3-4 år. Bladt havde derfor været nødt til selv at købe brændsel, som han måtte betale med 2-22 mark for et lille læs. Disse tørv dækkede kun hans eget forbrug, mens der ikke var nok til at opvarme skolestuen. Bladt bad derfor justitsråden hjælpe ham til at få de tørv, han havde ret til. Det var en ringe trøst for ham, at hans fjende, den nu afdøde degn, også havde haft svært ved at få, hvad bønderne skulle betale ham. At bønderne ikke leverede, hvad de skulle, var ikke kun et problem i Korup. Bladts kollega i rytterskolen i Snestrup i Paarup Sogn, Christen Gregersen, havde tilsvarende vanskeligheder med nærliggende bønder.

Mathias Bladts drikkeri

En sådan klage gjorde ikke Mathias Bladt populær i sognet, og sognepræsten, Wulf Godske Holm, var også utilfreds med ham. Den 12. april 1730 skrev præsten til lederen af den fynske ryttergodsadministration, regimentsskriver Hans Langsted, at lærer Bladt siden jul havde levet et meget liderligt levned. Ordvalget betød ikke nødvendigvis, at Bladt havde været sin kone utro, men blot, at han førte et uordentligt, eventuelt drikfældigt liv. Der havde været klaget over ham, og Holm syntes, at han for sin samvittigheds skyld var nødt til at indberette sagen. Sognepræsten mente, at provsten holdt hånden over Bladt, og at dette havde forværret Bladts opførsel. Bladt havde således i Holms påhør sagt, at provsten havde større myndighed end sognepræsten, og at provsten var godt tilfreds med Bladt. Wulf Holm skrev om påsken, der havde været ualmindelig fugtig, bl.a.:

"For at vise at han havde vundet sejr, gik Bladt palmesøndag om morgenen før prædiken (idet han den foregående aften var kommet fra Odense og der havde fået sin løn) til Vigerslev og blev siddende der i kroen til onsdag aften, da hans kone hentede ham hjem. Han var så i kirken skærtorsdag eller langfredag, og om lørdagen lånte han penge her i byen på pant til at drikke op i helligdagene, da var hans løn spillet og drukket op. Påskenat var det det samme, da han og i fuldskab har faret ilde med sin kone, slået hende både brun og blå.

Påskemorgen før prædiken lod han hente to potter brændevin, så han, som hele menigheden kan bevidne, kom drukken i kirken og begyndte på ny efter prædiken, og kom mod aften folk til mig og bad mig for Guds skyld at gå om og styre noget på ham, ellers dræbte han vist nok konen, hun tålte kun lidet, så meget havde han alt givet hende. Og da jeg den tid mod min vilje kom om i skolen, fandt jeg ham liggende i sengen ganske drukken, og udrettede jeg intet andet med min gang, end

konen måtte som sædvanlig forlade huset og låne hus i byen, til han havde udsovet. Mig viste han, som godtfolk hørte, døren og beråbte sig på provstens magt. Holm bad om, at justitsråden gav ordre til, hvad der skulle gøres i sagen. Selv mente han, at Bladt burde afskediges, og at ingen i sognet holdt med læreren, hvis levned længe havde været ”uskikkelig og forargeligt”.

(Korup)

Arkiv)

Undersøgelsen

Regimentsskriveren undersøgte sagen og fandt, at sognepræsten havde ret i klagen over Bladt. Bladt havde ofte smidt sin kone ud af huset om natten, så hun måtte søge husly andre steder, og nogle af skolebørnene havde han slået så voldsomt, at de ikke turde gå i skole. Beretningen om Bladts drikkeri i påsken blev bekræftet, og det blev også oplyst, at han i pinsen 1729 havde drukket sig så fuld, at han blev fundet liggende på landsbygaden. Efter sine drukture tog han til Vigerslev i nogle dage, hvilket hans løn ikke kunne række til, og han skyldte flere af sognets beboere penge. Når der ikke var blevet klaget over ham tidligere, skyldtes det, at han på dette tidspunkt underviste børnene til almindelig tilfredshed.

Sagen blev omhyggeligt undersøgt, og Kristi himmelfartsdag, den 18. maj, var der forhør i kirken, hvor provst Hans Bloch var til stede for at høre præstens og menighedens klager over Bladt. Bloch indledte med at formane alle til at tale sandhed. Adskillige bevidnede, at de havde set Bladt fuld, og nogle føjede til, at han levede et udsvævende liv og ofte var i slagsmål med sin kone, som mange nætter havde fundet husly hos Anders Andersen, formentlig gårdmand Anders Andersen i Korup. Et par af mændene sagde, at deres børn ikke ville i skole, da læreren ofte var fuld 2-3 dage i træk og slog børnene, og Christian Andersen på Sværupgård i Vigerslev Sogn udtalte, at han aldrig ville overlade et af sine børn til Bladts undervisning. Kun Hans Pedersen fra Pederstrup forsvarede læreren og var tilfreds med hans undervisning.

Provsten gav ordre til, at børnene om eftermiddagen skulle møde i skolen, hvor forhøret fortsatte. Kun 16 børn var mødt op, og de forklarede alle, at de nogle gange havde set læreren beruset i skolen. Sognepræsten skrev derpå en indberetning til amtet om forhørene, og da også

regimentsskriver Langsted afgav en belastende erklæring om Mathias Bladts ”uskikkelige og liderlige opførsel i liv og levnet til forargelse for ungdommen og andre”, var Bladts sag håbløs.

Afskeden

Amtmanden ville ikke længere se gennem fingre med Bladt og traf hurtigt sin afgørelse. Mathias Bladt skulle afskediges, og Holm fik det ubehagelige hverv at meddele Bladt, at han skulle forlade sit embede og skolen med udgangen af juni måned. Bladt var ikke samarbejdsvillig, og Holm oplyste den 30. juni 1730, at han havde prøvet at få læreren til at forlade skolen med det gode, men at Bladt nægtede.

Holm bad derfor myndighederne om, at der snart skete noget i sagen, dvs., at Bladt blev fjernet. Sognepræsten havde nemlig en kandidat parat som afløser for Bladt, student Hans Jørgen Naur, men af ukendte årsager ønskede amtmanden, at Naur blev ansat i Allese, hvis lærer, Thor Nielsen Huusum, til gengæld skulle forflyttes til Korup. Således blev det, og Thor Nielsen Huusum var lærer i Korup til 1745.

Det vides ikke, hvordan det senere gik Bladt og hans kone, og det sidste spor af ham er en meddelelse, dateret den 18. august 1730, fra amtmanden om, at han kunne få udbetalt 6 rigsdaler fra kirkekassen. De fundne arkivalier giver ingen forklaring på, hvorfor det gik galt i skolen i Korup og på, om Bladt drak, før han kom til sognet, eller om det var forholdet til indbyggerne, der drev ham til at søge trøst i flasken. Hans problemer kan delvis forklares ved det vanskelige i at gennemføre en ny skoleordning, der ikke kom som følge af et ønske fra befolkningen. Tilmed havde Mathias Bladt sandsynligvis en mangelfuld uddannelse. En del af ansvaret må tillægges sognets befolkning, der for en stor dels vedkommende sikkert havde svært ved at se det fornuftige i at betale dyrt for skolevæsenet, også selvom det var bedre end det hidtil kendte.

Anvendte kilder (alle fra Ryttergodsets arkiv i Landsarkivet for Fyn):

Nr. 4. Rytter- og relutionskommissionen. Kopibog over udgåede breve 1720-31.

Nr. 40. Overinspektøren. Kopibog over udgåede breve 1727-46.

Nr. 42. Overinspektøren. Kopibog over indkomne breve 1727-64.

Nr. 53 C. Kirkesessionen. Korrespondance 1720-66.

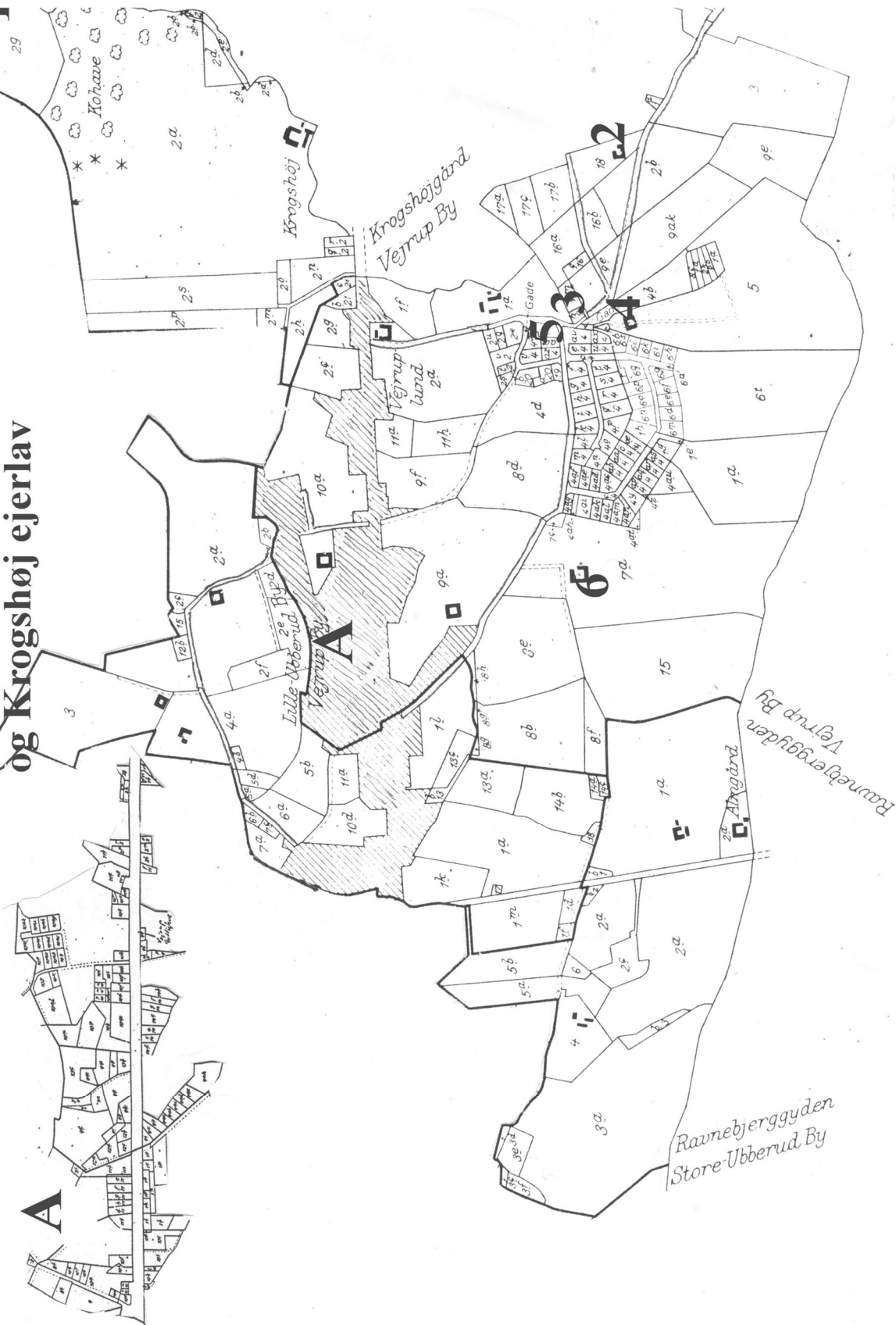
Nr. 54. Kirkesessionen. Diverse sager 1643-1764.

Nr. 97 A. Breve fra forskellige 1713-30.

Den gamle rytterskole
(Korup Arkiv)

Ravnebjerggyde, Lille Ubberrud, Vejrup og Krogshøj ejerlav

Gamle og nyere ejendomsnavne i Ravnebjerggyde, Lille Ubberud, og Krogshøj ejerlav.

Vejrup:

1. **Krogshøjhus.** Ejstrupvej 40
2. **Glædesbjerghus.** Fårebjergvej 61. Også kaldet **Glædesborghus** og tidligere **Kalteberghus**
3. **Guldbankehus.** Vejruplundvej 42
4. **Fjellebrogård.** Vejruplundvej 45.
5. **Krogården.** Lå på hjørnet af Vejrupvej og Vejruplundvej
6. **Dyrlevgård.** Vejrupvej 40.

Tornmarksvej:

Dyrløvstedet. Tornmarksvej 2
Humlegården. Tornmarksvej 6.
Vejrupgård. Tornmarksvej 10.
Torndal/Flintekroghus. Tornmarksvej 43 **Lille Højdenborg.** Tornmarksvej 60.
Tornmarksstedet. Tornmarksvej 71
Langelund/Longhuset. Tornmarksvej 95
Tornmarkshuset. Tornmarksvej 105
Rijemark/Rysmark. Tornmarksvej 115
Højdenborg. Tornmarksvej 121.
Skovly. Tornmarksvej 74

Ravnebjerggyde:

Ellegårdshus. Ravnebjerggyde 7
Kernehuset. Ravnebjerggyde 19
Bækhus. Ravnebjerggyde 20
Rosenborg. Ravnebjerggyde 28
Rosenberghus/Skovshaab. Ravnebjerggyde 30
Rønnesholm. Lå bag Bøgelund. Sammenlagt med denne
Ny Ravnebjerggydested. Ravnebjerggyde matr.nr.3a.
Ravnebjerg Nymarkhus. Ravnebjerggyde 31
Munkehus. Ravnebjerggyde ??
Enghavehus. Ravnebjerggyde ??
Lille Ravnebjerggydested. Ravnebjerggyde ??
Sandholmstedet/Sandholmhus. Ravnebjerggyde ?? **Ravnebjerg Gydested.** Ravnebjerggyde 40.

På Middelfartvej:

Krogshøj smedie. Middelfartvej 320. Nedrevet.
Vejruplund. Middelfartvej 340. Nedlagt
Krogshøjgård. Middelfartvej 347
Troldhuset. Middelfartvej 348
Højager. Middelfartvej 352
Brinken. Middelfartvej 358 **Solvang.** Middelfartvej 362
Fredebo. Middelfartvej 368
Lergravgård. Middelfartvej 376. Delvis ombygget
Rosenlund. Middelfartvej 389 Et andet Rosenlund lå tidligere på Ravnebjerggyde bag Blommenslyst Kro

Vejrup Fattighus. Middelfartvej ?? (Matr.nr. 9b). Nedrevet i begyndelsen af 1900-tallet. **Skjønborghus.** Middelfartvej 390

Blommenslyst Mølle. Middelfartvej 410. Nedlagt. Her lå også **Blommenslyst Bryggeri**

Blommenslyst Købmandsforretning. Middelfartvej 414. Nedlagt
Blommenslyst Kro. Middelfartvej 420.

Ellehus. Middelfartvej 420. Lå det på kroens parkeringsplads?

Vejrup Købmandsforretning. Middelfartvej 423. Nedlagt

Bakkehuset. Middelfartvej 427

Birkely. Middelfartvej 429

Højdenborg. Middelfartvej 439

Marielyst. Middelfartvej 475.

Blommenslyst Tobaksforretning. Middelfartvej 479. Nedlagt

Blommenslyst Trikotage. Middelfartvej 485. Nedlagt

Jordemoderhuset. Middelfartvej 487.

Blommenslyst Limfabrik. Middelfartvej 491. Nedlagt

Alderdomshåb. Middelfartvej 495. Blev senere til

Blommenslyst bageri. Nedlagt. Nu Bed & Breakfast

Virkelyst. Middelfartvej 496

Blommenslyst Frisørsalon. Middelfartvej 501. Nedlagt

Mindet. Skal have ligget ved "den nye landevej."

Kort over området 1891

Barndomserindringer af Dagny Andersen.

Det første jeg rigtigt husker fra min barndom, og som står svagt i min erindring, er at mine forældre havde en ejendom, vistnok i Volderslev, som kom på tvangsauktion i 1926-27. Jeg har nok været ca. 4 år og jeg kan huske der kom en masse mennesker og der var et forfærdeligt virvar, min mor græd og var dybt ulykkelig, men jeg kan ikke huske, at vi flyttede eller hvorhen.

Det næste som står tydeligt for mig er vort hjem i Højbjerg. Det var også en mindre ejendom, og her kan jeg huske at min lillesøster blev født, så det var i 1929, og da var jeg 6 år.

Vi havde køer, grise og heste, og jeg kan huske at vi skulle over en å, som faktisk adskilte vore marker for at komme til naboerne i Hole Skov, hvor der var nogle drenge, vi legede med. På dette tidspunkt var vi ni søskende, hvoraf de 3 ældste var konfirmeret, og vi glædede os altid meget til, at de kom hjem på besøg, thi det skete ikke så tit; men mor gjorde lidt ekstra ud af maden, selv om der vist ikke var meget at gøre med.

Min mor var meget slidsom og kunne få meget ud af lidt, og som børn havde vi ikke meget tøj, men vi var altid rene og hele i tøjet.

Jeg husker tydeligt, at min far med hestevogn hentede min onkel og tante i Lumby, og på samme måde foregik det, når vi skulle fint af sted; men vi børn var sjældent med, og det var en selvfølge, at vi ikke sad med til bords.

Vi havde det godt og hyggede os meget med vore forældre, især om aftenen med spil og historier. Aftenen var dengang ikke så lang, for de ældste af mine søskende, som endnu var hjemme, skulle næste morgen tidligt op og gå den lange vej til Ubberud Skole. Cykler var der dengang ikke råd til, så det var bare på med tornysteret og af sted.

En oplevelse der står meget tydeligt for mig var, da vi skulle til juletræsfest.

Kun min far var med os på denne tur, da min mor ventede sig med min lillesøster. Vi gik gennem Hovhaveskoven, og her så vi egern springe fra trætop til trætop. Det var et imponerende syn for vi gående, hvorimod juletræsfesten husker jeg ikke noget fra.

Hvor længe vi boede i Højbjerg, fornemmer jeg ikke. Mine forældre var nogle slidere, og det var vist svært at få det til at nå sammen. Jeg husker min mor fik en knude i brystet fjernet af doktor Mejlgaard fra Morud. Det foregik i køkkenet, hvor der blev kogt en stor gryde vand, og vi børn måtte naturligvis ikke være med.

Vi flyttede så til Trøstrup, hvor Elna og Ludvig stillede 2 værelser og et primitivt køkken til vores rådighed. De havde 3 børn: Keld, Villy og Ingrid, og jeg begyndte i Korup Skole, hvor jeg gik i klasse sammen med Keld.

Jeg tror ikke vi boede der så længe, for det var jo en nødløsning, og vi flyttede så til Slukefter, hvor vi fik en lejlighed hos Marius Væver.

Det har nok været svært med 6 børn, som var vant til at færdes frit, at bo i en 1. sals lejlighed, men på dette tidspunkt i 1930 eller 31 var min far begyndt at oparbejde en grusgrav på Søbakkegårds jord, hvor også min mor gav et nap med.

Fra den tid husker jeg at vi fik besøg af en morbror fra Jylland. Min mor, som havde taget toget til Odense Banegård for at hente ham, havde givet mig besked om at lave kyllingesteg, men min morbror var kommet med et tidligere tog, hvorfor jeg måtte lave maden færdig, og min morbror var meget imponeret af at en pige på 7 år kunne servere kyllingesteg, og naturligvis den bedste han nogensinde havde fået.

Det gik nu så godt for mine forældre i grusgraven, at de byggede et træhus med loftetage i Pederstrup på Hejes jord ved mosen.

Vi fik nu langt til skole, men vi havde det godt. Mor var nu med i grusgraven hver dag og vi børn gik alle i skole hver anden dag. Jeg lærte som den største og ældste af de tre yngste piger tidligt at have pligter. Jeg holdt hjemmet pænt og gjorde rent, til mor kom træet hjem, og jeg husker engang grøden var slemt brændt på, men mor tog det med stor forståelse.

Det gik fortsat godt i grusgraven, så mine forældre byggede i 1933 eller 34 et murstenshus med kælder, stue, 1.sal og loftetage ved siden det eksisterende træhus. Lejligheden på 1. sal var altid udlejet til en familie, hvor manden arbejdede i grusgraven, men også et par af mine ældre søskende med deres familie har boet der. Loftsetagen var et værelse ud mod mosen, som vi ældste børn havde og senere brugte, når vi som voksne kom hjem og overnattede. I den høje kælder var der 3 værelser, hvor enlige arbejdere fra grusgraven boede, og nogle boede endda 3-4 sammen på et værelse, så der var altid liv i huset. Der kom også flere folk i grusgraven, hvor der også var begyndt at komme maskiner, og vi havde i 1935/36 i perioder 6-7 mand på kost og logi, men trods det var mor med i grusgraven hver dag og folkene fik deres madpakker og termoflasker med kaffe, som mor bar ad markvejen til Søbakkegård og videre ud til grusgraven. Som børn tænkte vi ikke så meget på, hvilket slidsomt liv forældrene havde. Vandet der blev pumpet op i køkkenvasken, vask i kælderen var med håndkraft og gruekedel, og der var ingen cykler, og komfur og kakkelovn skulle passes. Jo, jeg er fuld af beundring og taknemmelig for, hvad mine forældre har givet os børn.

Fra venstre Martin Andersen, Verner Andersen, Henry Andersen, Svend Storm.

1930erne
Jeg kan stadig for- (Korup Lokalkiv) nemme, at mor står ved pumpen bag køkkenvinduet, når jeg i dag kører forbi derude om sommeren.

Som børn tjente vi en ekstraskilling ved at samle kartofler på Søbakkegård i efterårsferien og fra den tid kan jeg huske, at når karlene efter middagspausen skulle i marken igen, var vi nogle heldige, der fik lov at ride på hestene.

Pengene vi tjente, satte vi hver især ind på en bankbog, og hvis det blev til flere udenfor kartoffelsæsonen, købte vi sparemærker i skolen. Det var vigtigt at spare op, for disse penge blev brugt til vores konfirmationstøj. Det var en stor dag når vi skulle til Odense og købe stadsen, og jeg kan endnu huske min flotte hvide kjole, sko og andendags-kjolen, som var todelt grøn, og en flot bordeaux farvet frakke med grå pelskant på kraven. Den havde jeg i mange år.

Vi havde også en fin konfirmationsfest, og jeg var så heldig at blive kørt i bil til kirken af min svoger.

Derefter gik de næste par uger med ungdomsfester hos hinanden, og vi var nogle der fik lov at tage drenge og piger med til festen, hvor vi dansede, og så skiltes vi faktisk fra hinanden.

Den første julegave, som jeg husker, fik jeg, medens vi boede i træhuset. Det var en sortlakeret syæske med blomstermotiv, som jeg havde de første mange år i mit ægteskab, men desværre ikke mere.

Ved mit barndomshjem (St. Pederstrupvej 29) var der en ret stor mose, som gav os børn mange glæder. Mine to ældre brødre havde lavet en tømmerflåde som var godkendt af far, og på den kunne vi padle rundt mellem åkander og vandhøns, medens aborrer og gedder slog op omkring os, eller en dejlig sommeraften mellem vandhøns, vildænder og græshopper. Der var altid liv omkring os og alligevel så fredeligt. Vi kendte ikke til at kede os, om vinteren kælkede vi eller løb på skøjter og så lavede vi noget, som vi kaldte at slå siv. Når isen kunne bære, gik vi ud og slog siv af med fødderne og så blev rørene samlet og bundtet og solgt til tækkemateriale.

Jeg har aldrig haft en dukke, vi klippede påklædningsdukker og legede med stenbørn. Det var utroligt som fantasien arbejdede, når vi skulle få flere familier til at fungere. Det kunne optage os i mange timer.

Min mor, der var meget hjælpsom, havde på et tidspunkt rejst i toget sammen med en dame fra Tågerud, som ikke havde et sted at føde, og mine forældre tog derfor barnet i pleje.

Erling, som drengen hed, blev vi alle så glad for, og det var en sorgens dag, især for mig, der havde passet ham så meget, da moderen efter to år hentede ham.

Vi fik kort tid efter tre andre plejebørn, hvoraf de to har været som brødre for os.

Af naboer husker jeg Peder Knudsen, som var bestyrer for Sara. Han blev senere gift med Sara's datter Kathrine.

Jens Madsen, der boede på samme side af vejen, havde på et tidspunkt mund og klovsyge i besætningen og derfor blev alle hans køer blev slået ned og begravet på marken. Det gjorde et stort indtryk på os børn.

Til den anden side boede Simon Rasmussen med børnene Ejnar, Inger og Gudrun.

Vi lånte altid telefonen hos dem, ligesom de altid var flinke til at tage imod en besked til os. Vi legede meget i halmen i deres lade

Hos Aksel Jensen var der to drenge Poul og Peder.

Længere inde ad Krudtgyden på højre side boede der nogle der havde en pige; Gudrun og en dreng; Harry. Dem kunne vi løbe over marken og lege med.

Martin Andersen, St. Pederstrupvej 29 med vognen fyldt med børnebørn 1944 (Korup Lokalklav)

Proprietær Heje på Søbakkegaard var meget sød mod os. De havde en båd liggende ved mosen og de kom ofte over og sejlede og fiskede i mosen. Jeg har også tit været oppe at lege med Ingrid og Bent . Vi følte aldrig, at de var mere end os. Dengang kunne vi (Korup Arkiv)gå over Hejes marker på en markvej, hvorpå man også kunne køre med hestevogn. Til jul kom Hr. og Fru Heje med en lækker julepakke til os alle.

Om vinteren gik vi i husflidsskole på Slukefter Kro, hvor Inger Hansen fra Norup ledede syholdet, og når så foråret kom, havde vi udstilling og præmiering af de bedste arbejder, og jeg har stadig en dug derfra.

På kroen gik vi også på danseskole hos Leo Dahl.

Da jeg skulle i min første plads hos ”Kørom” omkring et halvt år efter min konfirmation, måtte jeg længe plage min mor, inden hun sagde ja, fordi jeg havde haft gigtfeber. Månedslønnen var dengang 40 kroner, hvoraf kun de 15 blev udbetalt. Resten fik jeg samlet efter et halvt år, hvor jeg købte mig en ny cykel. Det var en stor dag.

Om vinteren når der ikke kunne arbejdes i grusgraven, stod far og slog sten, men når der rigtig kom sne, skulle far sammen med gårdmændene stille med et antal mænd til at skovle sne, og så var Pederstrupvej i hvert fald gangbar.

Mine forældre begyndte med almindelige harper med forskellige størrelser i trådnat og fik derved forskellige størrelser i sten og grus. Det blev solgt til firmaer som Østlund og Søn og Chr.

Jørgensen og andre entreprenører i Odense

Senere anskaffede min far gravemaskiner, og det stoppede først, da der ikke var mere at grave efter, og jeg vil tro, det var lige efter besættelsen.

Oprettelse af brugsforeninger i Danmark.

af Anne og Flemming Thaulow

Ideen om brugsforeninger går tilbage til England, hvor de første brugsforeninger oprettedes om-

kring 1820. Formålet med disse foreninger var at afhjælpe den værste nød blandt arbejderne og dermed hindre socialismens fremmarch.

De første levedygtige brugsforeninger i Danmark blev oprettet i 1866 af Pastor Chr. Sonne i Thisted. De danske brugsforeninger havde frem til 1880 'erne karakter af at være borgerlige, sociale hjælpeforeninger, der især var rettet imod proletariatet på landet. Ofte hed det ligefrem arbejderforeninger. I 1800'erne tog landmændene andelstanken op og førte brugsforeningstanken til stor succes.

Socialdemokratiet i Danmark havde i de første år en udpræget kritik af brugsforeningerne. Det havde også betydning for partiets holdning, at mange mindre detailhandlende var socialdemokrater, og det ønskede ikke at støde disse vælgere fra sig ved at sætte brugsforeningsinitiativer i gang. Endvidere var perioden op til 1900 generelt præget af faldende eller stagnerende varepriser, medens arbejdernes lønninger steg. Først da billedet skifter omkring århundredskiftet begyndte oprettelsen af brugsforeninger over hele landet. I 1900 var der på landsplan 300, deraf 20 på Fyn, som var organiseret.

Ubberud Brugsforening

((Ubberud Arkiv))

Uddrag af lovene for Ubberud Brugsforening:

Der afholdtes en del møder, før beslutningen om oprettelse blev truffet, bl.a. d. 25. februar 1915, hvor foreningens love blev vedtaget. Ifølge § 2 kostede en aktie 10 kr, som ethvert bosiddende medlem var pligtig til at købe mindst en af. Den skulle betales kontant, dog kunne mindrebemidlede indbetale deres med 1 kr om måneden.

Den som ønsker at blive medlem af foreningen, har at meddele dette til bestyrelsen, og optagelsen gøres af denne. Dog er indskuddet mindst 5 kr. Ejers der over 1 tønne hartkorn betales 2 kr. yderligere for hver påbegyndt tønne, mindrebemidlede betaler 2 kr. Indskuddene forbliver altid foreningens ejendom.

Tjenestefolk kan optages som medlemmer af foreningen imod, at de betaler et indskud på 25 øre. De har ingen stemmeret på generalforsamlingen og kan ikke vælges i repræsentantskabet. Enhver der har med foreningens penge eller ejendom at gøre, stiller en sådan sikkerhed, som af repræsentantskabet må anses for fornødent.

Uddrag af den første protokol:

År 1915 den 20 maj afholdtes repræsentantskabsmøde på Ubberud Mejeri, hvor det vedtoges at udbyde den af Christensen, Sørslev udarbejdede byggeplan til licitation, og det overdroges bestyrelsen at købe 3 skæpper land af Lorentzen, St. Langebjerg for 1000 kr., samt 100 kr. yderligere, hvis Brugsforeningen opnåede 200 medlemmer inden 5 år. Mødet hævet, protokollen oplæst og underskrevet.

O. Esbjerg, Karl Jensen, Niels Andersen, Hans R. Hansen, Peter Hansen, Jens Jensen, Jørgen Eriksen, Lars Hansen.

En væsentlig grund til at byggeriet kunne starte var, at O. Esbjerg stillede et lån på 14.000 kr. til rådighed som panteobligation:

13/10-41. Panteobligation. Odense

Undertegnede Medlemmer af Repræsentantskabet for Ubberud Løgn Brugsforening hermed, der herved i Henhold til... os paa Generalforsamlingen den 14 Maj 1915 givne Bemyndigelse at nævnte Forening ifølge modtaget kontant Laan er bleven skyldig til Proprietær O. H. Esbjerg, Ubberud, 14000 kr., skriver Gjorden Tiende Kroner. -

(Ubberud Arkiv)

Den 31. maj 1915 åbnede repræsentantskabet i et møde på mejeriet de tilbud, som var indkommet for opførelse af bygningen, og arbejdet overdroges til tømrer J.P. Pedersen, Hjortebjerg og murer N. Rasmussen, Skallebølle for 10.175 kr. imod at de i løbet af to dage fremskaffede beviser for, at materialerne var købt hos solide forretninger og af bestyrelsen bemyndiges til at lade arbejdet påbegynde.

Den 4. august 1915 afholdtes møde, hvor det vedtoges at bemyndige formanden til at betale håndværkerne, som har bygningen i entreprise 3175 kr efter konditionerne, samt 60 kr. til mureren for opførelse af en tykkere mur efter bestyrelsens bestemmelse.

Konditioner og beskrivelser for byggeriet for byggeriets afslutning 30. juli 1915.

Alt arbejde skal være almindelig 1. klasse.

Entreprenørerne er pligtig at rette sig efter den tilsynsførendes anvisninger, hvor tegninger og beskrivelser ikke angiver noget bestemt. Hvis der under arbejdets fremadskriden ønskes forandringer i den plan, hvorom der er sluttet akkord, skal entreprenøren, efter at han er underrettet derom, fremsætte krav på eventuel efterbetaling.

Arbejdet udbydes på følgende måde:

1. samlet entreprise
2. delt entreprise efter følgende:

Bygningerne skal være under tag 1./8.

Pudset færdig indvendig 8./9.

Helt færdig indvendig 25./9.

Helt færdig i et og alt 1./10. 1915

For overskridelse af disse datoer afkortes der den enkelte entreprenør 25 kr. ugentlig.

Til uddeler for brugsforeningen valgtes Marius Nielsen, for tiden uddeler i Ollerup, såfremt han kunne fremvise beviser for den forlangte kaution, og det overlodes de tre bestyrelsesmedlemmer at ordne kontrakt med ham. Uddelerens kontrakt skulle fornyes ved forhandling hvert år. Den 8. august 1915 fæstede bestyrelsen uddeler Marius Nielsen fra 1. nov. 1915 til 1. nov. 1916.

Marius Nielsen og hustru

K o n t r a k t
mellem
U b b e r u d S o g n s B r u g s f o r e n i n g
og
U d d e l e r A . M . N i e l s e n , U b b e r u d .

Undertegnede Bestyrelse for Ubberrud Sogns Brugsforening opretter hermed, paa Foreningens Vegne følgende Kontrakt med Uddeler A.M.Nielsen, der paa de i det følgende nærmere fastsatte Vilkaar er antaget som Foreningens Uddeler, fortløbende fra 1. Maj 1943 og indtil lovlig Opsigelse fra en af Parternes Side finder Sted.

I. U d d e l e r e n s V i r k s o m h e d .

§ 1.

Uddeleren skal under Bestyrelsens Kontrol forestaa Ledelsen af Vareuddelingen, og det paahviler ham til enhver Tid at drage Omsorg for, at Brugsforeningen ligger inde med det fornødne Varelager, og at Lageret er velassorteret og i god Orden. Brugsforeningens Varer aftages saa vidt muligt fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, og Uddeleren er kun i Henhold til udtrykkelig Bemyndigelse fra Bestyrelsen berettiget til paa Foreningens Vegne at foretage Indkøb af Varer andetsteds.

§ 2.

Uddeleren er i sin Virksomhed undergivet Foreningens Love, som han nøje maa holde sig efterrettelig, ligesom han maa overholde de Forskrifter Bestyrelsen maa give ham med Hensyn til Priserne paa Foreningens Varer og angaaende Foreningens Virksomhed iøvrigt. Uddeleren er under ingen Omstændigheder berettiget til at forhandle andet end Foreningens Varer.

§ 3.

Uddeleren er ansvarlig for, at Næringsloven, Lukkeloven og andre for Foreningens Virksomhed gældende Love og Bestemmelser overholdes. Han hæfter for og skal holde Foreningen fuldstændig skadesløs for Bøder og andet Ansvar, der maa følge af hans eller hans Medhjælperes Overtrædelse af de nævnte Love og Bestemmelser.

§ 4 .

Uddeleren er ansvarlig for Varelageret i Overensstemmelse med den fakturerede Nettovægt og til den i Varebogen indførte Udsalgspris. For de Varers Vedkommende, der faktureres Brutto for Netto, fradrages den konstaterede Taravægt. Uddeleren er pligtig til ved Modtagelsen af Varerne at paase, at de modtagne Varers Mængde og Kvalitet er i Overensstemmelse med Fakturaens Paalydende. Uddeleren maa selv sørge for Rettelse af mulige Fejl.

III. U d d e l e r e n s S i k k e r h e d s s t i l l e l s e .

§ 15 .

Skulde det ved Kasse-,Vare- og Regnskabsopgørelse vise sig,at Uddeleren ikke fuldt ud er i Stand til at opfylde de indgaaede økonomiske Forpligtelser,skal Foreningen straks være berettiget til at søge Fyldestgørelse i følgende Sikkerhed,som Uddeleren stiller for Opfyldelsen af sine Forpligtelser efter Kontrakten, nemlig :

et Beløb af 16.000.- Kr., skriver seksten Tusinde Kroner, hvilken Sikkerhed er stillet paa følgende Maade : Kontant.-

Fratræder Uddeleren sin Stilling,har han først Krav paa Frigivelse af den stillede Sikkerhed,naar Regnskabet til Fratrædelsesdagen er afsluttet og godkendt af Generalforsamlingen.

Særlige Aftaler :

Saaframt det vedtages,at der i Brugsforeningen skal oprettes Overenskomst med Dansk Brugsforeningsmedhjælper-Forening, ydes der Uddeleren $\frac{1}{2}$ % af Butiksvareomsætningen til Dækning af Merudgiften. Det forudsættes dog,at Medhjælperne faar Kost og Logi hos Uddeleren.Dyrtidstillæg der paalignes efter 1.Maj 1943 godtgøres Uddeleren af Brugsforeningen.

II. U d d e l e r e n s V e d e r l a g .

§ 9 .

Uddelerens Løn for Uddeling af Varer,for Bogføring,Pasning af Lager,Renholdelse af Lokaler og alle andre Pligter,der paahviler ham ifølge nærværende Kontrakt, beregnes efter Varebogens Udsalgspris,heri indbefattet Emballage til den Pris, der godtgøres for denne ved Returneringen.

Lønnen udgør for Butiksvarer , 5 % af Omsætningen, for Markfrø 5 %, for Detail-salg (Aalborg-Systemet) 3 % .

Da Ansvar for Varernes Opbevaring og Ekspedition og det Svind og Tab,som der-ved fremkommer,bæres af Uddeleren,erholder han endvidere som Godtgørelse her-for $1\frac{1}{2}$ % af Omsætningen af Butiksvarer.

§ 10.

For Uddeling af Korn,Foderstoffer,Kunstgødning,Cement,Kul,Brændsel,Trælaster og lign. betales 2 % af Omsætningen.

For Svind paa de i denne Paragraf nævnte Varer ydes ingen Godtgørelse.

§ 11.

Papir,Poser og Bindegarn til Varernes Indpakning tillægges af Foreningen.

Underskrevne Repræsentantskab for Ubberud Sogns Brugsforening
erkender herved at Brugsforeningen af Uddeler Marius Nielsen har
modtaget kontant 16.000 Kr. skriver Seksten Tusinde Kroner, som
Depositum til Sikkerhed for ethvert forpligtende Forhold som han i
Egenskab af Uddeler for Brugsforeningen maatte komme til at staa
i overfor denne. -

Beløbet forrentes med ^{1 Maj} 5 pCt. p.a., der erlægges bagud med
Halvdelen i hver ~~11 Juni~~ ^{11 Marts} og ~~11 December~~ Termin, første Gang i ~~Novbr~~
Termin d.A., og tilbagebetales M. Nielsen samtidig med at ethvert
økonomisk Forhold overfor Foreningen er ordnet, og hans Fratrædel-
se som Uddeler sker.

Jeg Marius Nielsen overdrager herved Ubberud Sogns Brugsforening
forannævnte Depositum i nævnte Øjemed.

Ubberud, den 22 Maj 1930.

For Brugsforeningen:

Som Uddeler:

Ordførerskt Nielsen
Pet. Andersen Anders J. Nielsen
Peder Hansen. Lars C. Andersen
A. V. Lohr Karl Pedersen

Marius Nielsen

For Modtagelsen af ovennævnte Beløb Kr. 16.000,-
+ Rente á 5% p.a. pr. Dato kvitteres herved.

Stegsted pr. Odense, den ²⁴ 1930

A. M. Niels

Fasaden til Ullerød Brugsforening.

Fasade mod syd.

Indkøb af
butiksinventar:

2 stk. glas	1,70 kr
1 stk. varebog B	3,30 kr
1 stk. kassebog A	3,30 kr
1 stk. hovedbog	5,40 kr
1 stk. bog	1,00 kr
1 stk. fakturabind	0,60 kr
1 stk. håndbog	3,00 kr
1 dusin tinhaner ?	16,10 kr
1 stk. lampe	11,57 kr
1 stk. varebog B	3,30 kr
1 stk. decimalvægt	32,50 kr
6 stk. littermål	4,78 kr
1 stk. margarineskilt	0,22 kr

I alt 88,42 kr

At ovenstående uddrag af inventar på fællesforeningens regning er overensstemmende med virkeligheden bekræftes

4/11 1915 K.A. Andersen, uddeler Marius Nielsen

Regnskabet for byggeriet

Udgifter.

1915			Belag	Kr.	Pa
Juni	1	Fyns Venstreblad, Licitation af Bygning	1	2	57
"	18	For Anlæg og Vedligeholdelse af Landerogstue	2	174	.
"	26	Brøndsten	3	39	.
Juli	24	For Opstilling af Raskværk	4	10	35
"	30	Betalt Haandværkere, se Konditionerne		3175	.
"		For Extraarbejde ved Opførelse af 1 Muur	5	60	.
August	2	Fyns Tidende, Licitation af Bygningen	6	2	55
"		Brøndgraver	7	85	50
"	4	Landinspektør Lønsen	8	14	63
Septbr.	10	Fyns Tidende om en Uddeler	9	3	75
"		Betalt Haandværkere, se Konditionerne		1500	.
"	15	Andelsbladet om en Uddeler	10	5	55
"	30	Betalt Haandværkere, se Konditionerne		1500	.
Oktober	7	Papirsomkostninger ved Skøde	11	12	25
"		Høbeaum for Byggegrund se Forhandlingsk.		1000	.
"		Renter af Høbeaum fra sidst i Juli til dato	12	7	77
"	20	Snedker Nilsen Boldt Forstænd for Inventar	13	300	.
"	26	Bidrag til Udplykter Kassen for Værk og Inventar	14	8	19
"	21	Hakkelovv, Kumpen og Værk Skedel	15	277	27
Novbr.	2	Likation af Bygningen til Assurance	16	6	.
"	7	Afgørelse af Jord. Gaarden m. m.	17	55	72
Oktober	25	Proleguering	18	8	.
Novbr.	11	Maleren efter Konditionerne 1870, Inventar 2800	19	145	.
Oktober	25	Forstællige Inventariegenstande	20	116	57
"	19	1 Økonomi Skat	21	17	55
Novbr.	4	Butiksinventarie efter Liste	22	88	42
"	18	Bygmester Th. Christensen, Tegninger og Tegn.	23	150	.
"	20	Fernis og Løbe til Gulve	24	10	66
"	23	Restbeløbet til Nilsen Boldt for Inventar	25	275	.
"		For 1 Skuespiller til Nilsen Boldt	26	8	30
Decbr.	3	Inventariegenstande	27	8	85
"		Inventariegenstande	28	16	.
"		do	29	8	78
"	4	Rullegardiner til Kasse	30	27	65
"	12	Restbeløbet for Bygningen, 50 Th tilbageholdt	31	3950	.
"		Tømmer Jens Petersen, Extraarbejde	32	22	.
"		Maur J. Rasmussen, Extraarbejde	33	18	.
"	13	Køberings heris for Fordeling af skatte Drikke	34	240	.
"	14	Extraarbejde til Nilsen Boldt for Forhandl.	35	10	.
"	16	Pumpe med Røranlæg 73,00, 1 Kumpumpeplade 3,50	36	76	50
				13428	38

På bestyrelsesmødet d. 3. maj 1916 blev varelagerets værdi opgraderet til følgende:

Butiksvarer

8.568,21 kr + 69,40 kr

Grovvarer
Emballage

662,20 kr
176,25 kr

Repræsentantskabet afholdt møde d. 25. maj 1917 og vedtog at udbetale et overskud på 8 % af købet pr. halvår. Det vedtoges at forsikre varelageret mod ildsvåde for 18000 kr.

På repræsentantskabsmødet 31. maj 1918 vedtoges det at tegne abonnement på telefon og forhøje brandforsikringen til 24000 kr.

På repræsentantskabsmøde d. 2. juni 1919 vedtoges det p. gr. af dyrtiden at tilstå uddeleren følgende tillæg:

Butiksvarer beregnes $4\frac{1}{2}$ % i løn, 1 % for svind, $2\frac{1}{2}$ % for kørsel, samt endvidere $2\frac{1}{2}$ % for kørsel af emballage, grovvarer 2 %, dog 3 % af frø, cement og kul.

Året 1922 d. 29. maj afholdes møde i repræsentantskabet. Det vedtages at udbetale 10 % i overskud på det forløbne halvår. Og brugsforeningen betaler en regning på 277,60 kr for lamper og pærer indkøbt ved anlæg af den elektriske installation. Derefter ejer brugsforeningen alle pærer og lamper overalt i lokalerne, både i butik, lager og privat lejlighed med undtagelse af en gammel petroleumslampe, som er indlagt en elektrisk pære af uddeleren.

År 1924 d. 26. maj vedtager repræsentantskabet at opføre et nyt hønsehus og indlægge det gamle til varelager.

År 1928 d. 6. august vedtog repræsentantskabet at indlægge centralvarme i brugsforeningen. Pris ca. 2000 kr.

År 1931 d. 21. maj vedtages det på repræsentantskabsmødet, at det beløb uddeleren skal have for at afpudse "lånetøj", skal udredes af foreningen.

År 1934 d. 29. januar vedtages det, at udgifterne til kaffe og øl ved bestyrelsesmøder skal tages af Brugsforeningens kasse, og det vedtages at yde uddeleren 5 kr. for hvert møde.

Året 1935 d. 5. juli vedtages det på repræsentantskabsmødet at opføre en lagerbygning efter tegning og beskrivelse af murer T. Nielsen, Stegsted. Arbejdet overdrages til murer T. Nielsen og tømrer Olav Christensen, Gamby med tillæg af materialer for en sum 6150 kr. og ekstra betaling for en ny dør til kælderen. Derimod er bygning af en ny trappe til beboelsen indbefattet. Lagerbygningen skal være færdig til 8. september, og trappe og den nye indretning af porten og kælderdoor må senest være færdig til oktober. Betaling erlægges til december termin.

Brugsforeningen i Udberud pr.

NE

Debet.

S. E. & O.

29

Opførelse af lagerbygning 1935 (Ubberud Arkiv)

År 1940 d. 27. maj vedtog repræsentantskabet at bygge et udhus efter tegning af T. Nielsen, Stegsted, og at overtage uddeler Nielsens tilbud om at finansiere byggeriet mod en førsteprioritet i ejendommen til 4½ % i rente og afdrag over ti år. (17.000 kr)

Den første november 1940 havde uddeler Nielsen indbudt repræsentantskabet, regnskabsfører, repræsentanter for større handelsforbindelser, samt de endnu levende medlemmer af den første bestyrelse til en frokost i anledningen af Brugsforeningens 25 års jubilæum.

Sammenkomsten fik et smukt og fornøjeligt forløb. Fra alle sider bragtes uddelerparret stor tak for det trofaste arbejde gennem 25 år. Bestyrelsen overrakte Nielsen et guldur til hvis indkøb næsten alle foreningens medlemmer havde givet et frivilligt bidrag. D. 3. november afholdtes jubilæumsfest på Blommenslyst Kro.

I sommeren 1946 søgte man ny uddeler. Der var 34 ansøgere. Ludvig Ludvigsen, Avernakø blev ansat.

Ludvig Ludvigsen (Privateje)

Marie Ludvigsen (Privareje)

Uddrag af dagliglivet i Ubberud Brugs af

Birgit Solgaard (født Ludvigsen)

Det var meget spændende for os alle 3, vi glædede os meget. Ikke mindst mor, som havde været syg i slutningen af krigen, fordi vi var så isolerede på den lille ø, selv om vi jo også havde haft det fredeligt derovre. Der faldt ingen bomber og vi så næsten heller ingen tyske soldater.

Selve flytningen kan jeg i grunden slet ikke huske. Kun at min mor og jeg lige efter ankomsten til Ubberud Brugsforening sad inde på grovvarelageret i vore møbler, der var læsset derind fra flyttevognen.

Min far skulle deltage i en opgørelse i anledningen af uddelerskiftet, og så måtte vi pænt vente der. Som 13 år gammel pige spekulerede jeg på, om der var jævnaldrende i nabolaget? Heldigvis var der det - mejeribestyrer Andersens datter Lisbeth og førstemejeristen Vagn Hansens datter Kirsten. Vi havde i den første vinter i Ubberud en herlig legeplads på bakken oppe bag brugsen. Der var sne, og vi kunne stå på ski her i al den dejlige sne.

Min far ansatte både en ekspeditrice og en kommis. Chaufføren Alfred havde allerede været ansat hos Marius Nielsen. Lastbilen blev også overtaget fra den tidligere uddeler. Alfred kørte varer ud til kunderne og hentede varer i Odense, både på FDB og nede ved havnen.

Det var indrettet så praktisk, at man kunne køre til kornlageret fra havesiden ind gennem porten. Her kunne man så læsse kornet eller varerne af og fortsætte ud på den anden side, hvor benzinstanderen stod, i øvrigt på næsten det samme sted som i dag, selvom brugsen blev revet ned i 2003. Den gamle brugs bar idet hele taget præg af adskillige til- og ombygninger. Bag selve butikken kom man ud i bagbutikken, hvor der var et lille ”glasbur” med kontoret. Videre ud kom man igennem verandaen, et gennemgangsrum, der var lyst med store vinduer. Herfra kom man ud i saltlageret, hvorfra der var udgang til porten. Ved den store ombygning blev alle disse rum slået sammen, så pladsen blev rigtig udnyttet. Alfred hentede korn hos landmændene, som min far opkøbte og afregnede med dem. Kornets pris blev udregnet i henhold til dets rumvægt. Der blev meget nøje vejret og målt med hollandsk vægt. En særlig vægt og en speciel beholder, meget rene og fine beholdere i messing.

Om søndagen tog vi på cykelture for at lære egnen at kende. Både Ingrid og kommissen Henrik var med. De tog ikke så tit hjem i weekenden, som dengang ikke begyndte, før butikken lukkede lørdag eftermiddag. Når vi cyklede ud på tur, havde min mor kaffe og brød med, som vi nød i vejkannten.

Brugsens omsætning steg, og der var brug for flere hjælpere. I løbet af min fars embedsperiode blev det til over et dusin unge mennesker.

Min far havde også god brug for min mors assistance, både til at lave mad og sørge for vask og rengøring. Hun havde

dog en ung pige til hjælp. På et tidspunkt var tre værelser på loftet over brugsen beboet af unge mennesker. Der var også lavet et badeværelse til dem ved siden af værelserne.

Det var rart med så megen udenomsplads. Jeg husker at min konfirmationsfest i 1948 blev holdt på det lager, hvor der blev opbevaret salt og mel. Når der var ryddet og gjort rent og lagt hvidt papir over, blev der rart og hyggeligt.

Til ugentlig rengøring i butik og på lager var der ekstra assistance. Fru Christensen kom kørende på knallert og tog fat med kost og spand. Så fik vi en hyggelig snak i kaffepausen. Samme fru Christensen var en meget grundig dame. Engang ville hun gøre støvsugeren ekstra godt ren, og hun skilte den faktisk ad, men kunne dog samle den igen.

Om lørdagen blev der fejret og ordnet udenfor, både i haven og pladsen ved benzintanken. En overgang kom min fars plejefar med rutebilen fra Odense for at tage del i dette arbejde.

Den årlige generalforsamling i brugsen var med spisning, bankospil og dans i samlingshuset efter den mere saglige del med beretning og regnskab. Det var et tilløbsstykke. Jeg husker det som meget festligt! Musikken var skam den helt rigtige. "Brødrene Klint" har spillet ved sådan en lejlighed. Der var travlhed og der var liv. I ferierne fra skolen kunne jeg få en tjans som feriehjælp. Det var en god måde at fornemme lidt om det omfattende arbejde, der foregik i Ubberud Brugsforening. Kunderne ringede og bestilte varer til den ugentlige varetur. Senere skulle varerne samles, og der skulle regnes sammen.

Min mor svævede "over vandene" og holdt orden på hylderne og havde øje for, om noget skulle stå på en anden måde, så varerne kunne fremstå nye og friske.

Det var et godt og arbejdsomt liv i Ubberud Brugs. Mine forældre havde forberedt deres otium ved allerede nogle år tidligere at bygge et lille hus på Vejrupsvej 71, for øvrigt som nabo til tidligere skoleinspektør Anders Skytte og hans kone. 1970 trak mine forældre sig tilbage efter 24 gode år i Ubberud Brugs. De fik også 15 gode år sammen som pensionister.

BRUGS-JUBILÆUM ★ Ubberud Brugsforening markerede i går sit 50 års jubilæum med forskellige overraskelser til kunderne, mændene fik vin og cigarer, damerne chokolade og børnene slikpinde og balloner. I formiddagens løb tog bestyrelsens formand Svend Rasmussen og uddeler L. Nyborg Ludvigsen mod en lang række gratulanter og blomster, men den egentlige jubilæumsfest for medlemmerne afholdes først i morgen aften i Næsbyhovedskovs restaurant. Her beundrer brugsens personer mange skønne blomster. Fra venstre ses uddeler L. Nyborg Ludvigsen, fru Nyborg Ludvigsen, Gurli Kristensen, Linda Petersen, Margaret Hansen, Flemming Hansen og Ruth Hansen.

(Ubberud Arkiv)

Indlæg fra uddeler Hans Hansen;

Jeg kom fra en mindre brugs på Vestfyn og blev ansat som uddeler 1. juli 1970. I Ubberud Brugs havde vi et bredt udvalg og efter brugsens placering en rigtig god omsætning. Vi nød godt af hovedvejens store trafik. Vi havde dengang en stor varetur, ca. 50 steder ugentlig, det var der mange, der var glade for dengang. I 1972 var pladsen i butikken blevet for lille, en større renovering blev besluttet. Den daværende uddelerbolig blev nedlagt og hele lejligheden blev inddraget til butik. Hele ombygningen begyndte med at vi lavede en midlertidig butik i den daværende røde lagerbygning mod Ubberud gamle mejeri. Det var en stor omgang med flytning af kølere og fryserne, inventar og varer. Det hele tog ca. 1½ måned. Vi åbnede stolte en ny butik med stor hjælp af bestyrelse, personale og andre som hjalp. Butikken var i god udvikling, såvel omsætning som økonomisk. Vores benzin dengang var en BP tank. I 1975 fik vi som en af de første en OK Benzin automat til 5 og 10 kr. sedler, og det var en succes. Der måtte tømmes flere gange i weekenden. Vi rejste fra Ubberud Brugsforening i 1981 efter 11 gode år.

Interview med den sidste brugsuddeler Erik Rasmussen.

Erik har arbejdet i brugsforeninger altid. Han kom i lære hos den lokale brugsuddeler i Gerskov på Nordfyn efter 9. klasse. Hans far var landmand, og det lå ligesom i kortene, at han også skulle være det. Men det med landbruget havde aldrig sagt ham så meget. Så da den lokale uddeler spurgte, om han kunne tænke sig at komme i lære, sprang han til. Han stod i lære i 3 år. Derefter kom han til en lille brugs i Ejstrupholm i et ½ år, inden han skulle ind som soldat. Derefter kom han til Kauslunde i ¾ år, hvorefter han kom på kursus på Andelsskolens Højskole i 3 måneder med henblik på en senere stilling som uddeler. Det krævede forskellige kursusforløb.

Så kom han til Padborg som ”grøntmand” i 1 år. Derefter gik turen til Hornslet i 3 år som 1. mand i en stor brugs. Næste stop var Køng hvor han var afdelingsleder i 4 –5 år, Køng var en afdeling under Glamsbjerg Brugs.

I 1981 blev stillingen som uddeler i Ubberud ledig, og den søgte han og var der i 21 år. Det har været gode år, som han ser tilbage på med glæde, men der var meget arbejde i det.

Ansættelsen foregik ved, at stillingen var opslået i fagbladet. FDB foreslog så egnede kandidater og sendte listen til brugsen. Bestyrelsen udvalgte så 2- 3 stykker, som man gerne ville have en samtale med . Så blev der arrangeret et møde på FDB, hvor bestyrelsen deltog og havde mulighed for at udspørge kandidaterne for at danne sig et billede af, hvem man mente, der ville egne sig bedst til den- ne brugs.

Man deltog i noget gruppearbejde, hvor man blev iagttaget og bestyrelsen kunne danne sig et indtryk af den enkelte. Så spiste man mad sammen, herefter gik bestyrelsen i enerum, og vi ansøgere ventede udenfor. Efter nogen tid lød klokken, så var der faldet en afgørelse, og man fik besked med det samme. Det er den normale procedure, da alle FDB har indstillet, skønnes egnet og uddannet til jobbet.

I begyndelsen i 1981 var der 2 fuldtidsansatte, og så var der en deltidsansat, 2 elever, hvoraf den ene var næsten udlært. Desuden kørte Villy fra Gundersø varetur hver dag hele ugen. I butikken var Ruth Hansen, Bøllemosen , Clara fra Nymarken og Marianne fra Skallebølle. Elevernes navne huskes ikke.

Da jeg kom, var økonomien meget anstrengt. En af de første dage måtte jeg i banken for at optage

(Ubberud Arkiv)

et lån på 200.000 kr. Jeg vidste godt at økonomien var anstrengt, men det blev ikke bedre af, at den afgående uddelers feriepenge skulle tages ud af kassen, samt at man på det tidspunkt havde bestemt sig for at sælge langtidsholdbart kød. Det krævede et kølerum, der kostede 70.000 kr.

Tidligere havde man stort set været selvforsynende med kød i området. Men de små landbrug blev

nedlagt, og man begyndte at købe kødet. Så det var vigtigt, at brugsen kom med, men vi var nok lidt for tidlig ude med så stor en investering i forhold til den lille smule kød, der blev solgt.

Supermarkederne pressede prisen ved de store indkøb, så det blev for dyrt i forhold til det, der var hos slagteren, så det var svært at sælge. Kvaliteten på svinekød var god, men i starten var der restriktioner på oksekød; det måtte ikke være hængt, og alle ved at det bliver bedre, når det er hængt, men det skulle være friskt.

Det var ikke ideer, Erik kom med. Den beslutning var taget inden; men regningen lå der. Det var vanskeligt at tjene investeringen ind igen, så kølerummet blev solgt. Vi havde slet ikke brug for det store kølerum til den smule kød, vi solgte.

Samtidig blev det bestemt, at når vi skulle sælge mælk, skulle vi købe mælken hos Mejeriselskabet Danmark, og det betød, at vi ikke længere kunne købe mælken, der hvor de lokale landmænd leverede mælk, og så ville landmændene ikke handle i brugsen. Vi tabte en del kunder på den bekostning.

Det var jo lidt barsk at starte med, og året efter kom energikrisen, og vi stod med et varmeanlæg, der overhovedet ikke var isoleret. Der var blot trukket rør, så varmen fløj ud, så vi var nødt til at gøre noget, hvis vi skulle leve videre; men vi havde lånt stort set de penge vi kunne. Der var noget med at man kunne få energilån hos staten til en favorabel rente, og det var vi nødt til for at få styr på det. Der skete forskellige tiltag og udvidelser efter ansættelsen; men det med kødet var

(Ubberud Arkiv)

uddeler Hans Hansens fortjeneste, og det var en rigtig beslutning.

Vi prøvede så godt vi kunne; men problemet var, at brugsen ikke på noget tidspunkt kunne give et overskud, så vi kunne gemme penge til investeringer i fremtiden og gøre butikken lækker og vedligeholde den, så vi ikke fik så mange omkostninger. Det er altid tungere at være bagefter, for så reparerer man på noget gammelt, og det kan man blive ved med at reparere på. Det er dyrt at være fattig.

I starten købte alle brugser varerne til samme pris hos FDB; men der gik ikke mange år, før de store brugser ville have noget rabat, og der var der kun de små til at betale. Så de store kunne dermed sælge varerne billigere end de små brugser kunne købe dem. Det var med til at gøre det svært for de små, så man var nødsaget til at finde alternative måder.

I en periode købte vi nedlagte brugser op, vel omkring 10 i det hele. Vi bød på restlageret og regnede på, hvad vi kunne sælge til normal pris og lavede sjove restmarkeder. Alt kan jo sælges, hvis prisen er rigtig.

Den bedste forretning vi har gjort, var under ølstrejken. Vi solgte øl til København, da det ikke var til at opdrive en øl her under den store strejke. Vi var oppe på at sælge for 170.000 kr. øl om dagen. Hvorfor kunne Ubberud Brugs skaffe øl, når alle andre ikke kunne? Det var fordi vi havde gode forbindelser i form af de små bryggerier. På det tidspunkt var der meget kamp om, at de store bryggerier fra København ville ind og overtage markedet; men vi bor på Fyn, og vi har et bryggeri i Odense og et på Vestfyn, og jeg mener, man skal støtte de lokale. Det blev så de to bryggerier

der gik ind og brugte os som ventil til hovedstaden. De leverede til os, og vi solgte det videre, bl. a. til Damhuskroen.

Jeg gik altid til bestyrelsen, når der blev lavet større handler, som f. eks. ølsalget, fordi vi altid har haft et nært samarbejde om økonomien og budgetlægningen. Når der ikke er så mange penge i kassen er det nemmere at få taget de svære og rigtige beslutninger, når man er flere om det. Løsningerne bliver meget mere homogene og kvaliteten bedre, når man lytter til hinanden. Det har nok været medvirkende til, at der i alle årene kun har været ringe udskiftning. Bestyrelsen har følt, at de har været medbestemmende.

Der har hele tiden været lidt penge i benzinsalget. Men det har udviklet sig meget fra den gang, hvor der stod en BP stander, der skulle betjenes. Det var yngstemanden, der måtte løbe ud og tanke knallertbenzin og lignende, men det var godt nok før min tid.

Det er brugsens opgave at være samlende for lokalområdet, og i vores interesse at beholde så mange funktioner som muligt. Tips er nemt at arbejde med, og der er ikke de store omkostninger ved det. Posthuset ville vi også gerne have, både fordi vi ville beholde postnummeret og de ting der er i det. Men som tiden gik, passede systemerne ikke rigtig sammen længere.

Når det er ved at være lukketid i butikken, og der er mange kunder, så er der også mange i posthuset. Og problemet er at vi ikke kan bruge det samme personale til at betjene både butik og posthus. Der er nødt til at være en begge steder. Det gjorde, at posthuset gennem alle årene kostede medlemmerne penge, for det var umuligt at lønne folk for det beløb, vi fik. Der var også de skæve tider; man kom først kl. 19 eller senere og hentede post. Så skulle vi sidde og vente efter det; systemerne var lidt stive. Men det har da nok været med til at bevare Blommenslyst som selvstændigt postnummer. Man nedlagde jo mange på den tid.

Apoteket fik vi, da Thea Bechs trikotageforretning lukkede. Det hele er med til at binde kunder til forretningen. Men når økonomien er anstrengt, er man nødsaget til at se på, om der er penge til at drive det.

Brugsen var den sidste lokale dagligvarebutik, da den lukkede i 2002. Man kunne godt gennem årene mærke det lidt, når en af de andre lokale lukkede; men folk går ikke fra den ene lille butik til den anden. De søger ind til de større p. gr. af det store udvalg, som den lille ikke har.

I den lille butik er der f.eks. mørkt, lyst og sønderjysk rugbrød, hvor supermarkedet kan have op til 60 forskellige varenumre. Det gør det svært at købe det rigtige ind, når det er så mange forskellige slags. Har man ikke den vare, kunden efterspørger, går kunden et andet sted hen og handler. Vi havde på det tidspunkt, da jeg kom 2000 – 2500 varenumre. Da jeg sluttede, havde vi 1600017000, og alligevel har man ikke de varer folk efterspørger. Det var alle i kategorier, der var mange forskellige numre.

Den trend med, at man vil have varerne friske og uden farve og tilsætningsstoffer, er også hård ved den lille butik. Tidligere havde man ingen problemer med datomærkning, men nu kan varerne kun holde sig få dage. Det rammer de små der er længere om at sælge en karton end de store, der sælger en hver dag. Derfor kan vi ikke have så mange forskellige varer, hvis de skal være friske, og det betyder, at man ikke altid har den vare der efterspørges.

Til sidst var vi kun to ansatte, mig og en deltidsansat. Det var rigtig hårdt. Man har mange funktioner, foderstofudlevering, apotek, benzin og posthus, og det er svært at være mere end et sted ad gangen. Det var frustrerende; men jeg gjorde hvad jeg kunne, der var ikke penge til mere. Hen mod afslutningen kunne vi se, at de budgetter, vi lagde, kun gav underskud og ikke overskud. Så kommer kravet om, at vi skal have nye EDB systemer; det betød at vi skulle ud at låne 200.000 kr.

Hvis vi ikke kan se, hvordan vi nogensinde skal komme til at afdrage dem, vil det være lidt kortsigtet. Det ville blive på utrolig dårlige vilkår. Vi havde i bestyrelsen snakket om hellere at stoppe, så længe man kunne betale enhver sit. Hvis man står med et tvangssalg, vil det altid blive til en lavere pris end ved et frivilligt salg. Vi gik derfor ind for at se på, om der var nogen der var interesseret i at købe.

Vi havde et stort benzinsalg, så OK var interesseret i at købe. Da jeg kom, solgte vi for ca. 300.000 kr., og da vi lukkede var vi oppe på 21 mill. kr. for det sidste år jeg var i Ubberud. Der var en fornuftig udvikling. Benzinsalget gav et pænt afkast, men da vi skulle have det ny anlæg, var vi ude at låne 2½ mill. kr. Dem kunne vi godt afdrage. Det var kolonialdelen, og bygningernes tilstand, der var problemet.

Beslutningen om at lukke blev truffet på et møde, hvor vi lagde et budget frem og så på, hvordan det ville se ud, hvis man så 3 år frem. Da kunne det vise sig, at det ville gå galt, medmindre der skete et mirakel, og alligevel ville vi stadig stå med de utidssvarende bygninger. Man ønskede at stoppe, medens legen var god og støtte i lokalområdet med et eventuelt overskud, så de kunne blive ved lidt længere, f. eks. forsamlingshuset.. Man kunne risikere at trække flere med i faldet ved at fortsætte.

Jeg var med til at skrive min egen opsigelse.

Da OK kom med et købstilbud, besluttede man at sige tak, men da det er en forening skulle medlemmerne først spørges. Man kan heller ikke opløse foreningen uden at spørge medlemmerne. På generalforsamlingen blev det besluttet at overdrage likvidationsudvalget at forestå afviklingen. Der var omkring 130 medlemmer, da vi lukkede. Vi havde styr på dem, der fik bladet, men da det er gratis at melde sig ind, får folk ikke meldt sig ud igen, og flere var måske døde. Men der var ingen problemer med at give pengene til lokale formål. Der var stor opbakning, da næsten alle var medlem af en eller flere af de foreninger, der blev tilgodeset. Beslutningen blev taget i 2002, men den endelige afslutning skete først i 2003.

Der har igennem alle årene været mange gode og sjove oplevelser. I mange år sagde Bent Christensen, at han ville gå som formand den dag, pladsen blev asfalteret, men han holdt dog mange år efter.

Vi havde den på budgettet i flere år, men turde så alligevel ikke.

Bestyrelsesmøderne blev i starten holdt i brugsen, men lokalerne var så dårlige og dyre at opvarme, så de senere år blev det holdt hjemme hos mig. Det var nemmere både med opvasken og varmen. Det var bestyrelsen godt tilfreds med.

Indbrud har været en evig plage omkring 6-7 gange om året. Vi lå udsat. Heldigvis har det mest været de natlige indbrud, hvor man knalder en rude og går ind. Der er jo lidt langt til naboer.

Vi har nogle gange haft besøg af zigøjnere. De kommer ind 20 mennesker. Når man er alene, har de nået at stjæle for 5-6000 kr., inden man kan nå at gøre noget. Det er det mest ubehagelige jeg har været ude for; man kan ikke styre dem. Vi har da været på nogle kurser for også at lære at tackle de forskellige problemer. Jeg har været så heldig at have en god familie til at støtte mig, det er den bedste medicin.

Grundlaget for at en butik kan eksistere har man i mange år sagt er 300 husstande. I dag er det minimum 800, hvis butikken er eksisterende. Hvis der er tale om nyetablering, er man oppe på 12- 1600 husstande for at der kan være omsætning til udvikling. Det samme gælder discountbutikkerne, men de gør mange gange det, at de lægger sig op ad supermarkederne. Så handler folk det de kan få her og køber resten i supermarkedet. Hvis de ligger for langt fra, kører folk til supermarkedet, hvor de kan få det hele.

Udviklingen i landsbyen ligger stille, så der er ikke mulighed for at øge omsætningen. Jeg mener det var det rette tidspunkt, vi lukkede på. Havde vi ventet, havde priskrigen på benzin ædt kapitalen op.

Så havde det ikke været så let at sælge

OK købte det hele og brækkede det hele ned og byggede cafeteriet, som de har lejet ud til Tulip, som så har sat en bestyrer på.

Folk kører efterhånden til byen, da der ikke er arbejdspladser herude, og når de alligevel er i byen handler de der hvor udbuddet er større. Det er en stor konkurrence, og folk er blevet mere mobile. Også de ældre, der vil ud og have en oplevelse samtidig med at de handler.

Vareudbuddet har ændret sig, så man skal have et stort sortiment, og alligevel har man ikke altid det kunden efterspørger.

Når de store butikker kan sælge varen billigere, er det svært at konkurrere. Visse varer kan man ikke købe hos FDB, fordi man ikke er stor nok. Folks indkøbsstruktur ændrer sig, i dag handler næsten alle i discountbutikker på en eller anden måde. Man burde tidligere have ændret strukturen for de små brugser hen imod discount. Dankortterminalerne har også deres del af skylden. De er med til at øge omkostninger, så det ikke er bæredygtigt. Omkostningen pr.solgt kr. er væsentlig større for den lille.

Ved brugsens start valgte man den optimale løsning. Det startede med, at landmænd fra Ravnebjergområdet ville prøve, om de kunne danne en brugs. De kontaktede landmænd fra Blommenslyst og Spedsbjergområdet, for at høre om de ville være med. Det ville alle gerne, Men da man skulle finde ud af, hvor brugsen skulle ligge, ville alle have den i deres område.

Det diskuterede man i 1½ år, og projektet var ved at kuldsejle, men så gik bestyrelsen for mejeriet ind sammen med mejeribestyrelsen og foreslog, at den skulle ligge et centralt sted, nemlig ved siden af mejeriet. Det var jo ”verdens navle”. Fra Dyregrav Væde ville man så give det stykke jord, som brugsen skulle ligge på. Det blev man så enig om var en god ide. Havde den ligget i en af de små landsbyer, var den lukket tidligere.

Det der gav skubbet til øget benzinsalg, var da man startede med at sælge billigere fra automat. Efter en weekend kunne der godt være en hel affaldssæk fuld af 20 kr.. Det tog en mand en hel formiddag at tælle op. Det hjalp, da automaten kunne tage 100 kronersedler. Det var det der dengang kunne være på en bil. Revolutionen kom med kortbetalingen.

I mange år havde man udlejning af porcelæn. Når man købte varerne i brugsen, gav man ikke noget for at leje; men det var rimelig besværligt. Det skulle tælles, når det skulle ud, og når det kom hjem, og som regel skulle det også leveres, så det var omkostningstungt. Så efterhånden kostede det lidt at leje. Hvis man ikke købte varer, kostede det kostprisen. Men det holdt op. Der var ikke mange der holdt de store fester hjemme mere, man holdt dem ude. Porcelænet blev så givet til Hesbjerg til deres gøglertræf, da de har støttet os meget.

Formandsrækken i Ubberud brugsforening:

Ole Esbjerg, Ubberudgård	1915 - 1938
H. B. Koch, Kalørgården	1938 - 1946
Anders Andersen, St. Korsebjerg	1946 - 1959
Svend Rasmussen, Vejruplund	1959 - 1977
Helmer Klüwer, Ubberudvej	1977 - 1982
Bent Christensen, Spedsbjerg	1982 - 1997
Jørgen Poulsen, Spedsbjerggård	1997 - 2003

Forskelligt fra Ubberud sogn

Knud Poulsen, Roskilde, som har tilknytning til Spedsbjerggården i Ubberud sogn, har venligt stillet nogle billeder og oplysninger til rådighed for arkivet. Det drejer sig bl.a. om nedenstående maleri.

H.A.Brendekilde: Ved Landevejen (Statens Museum for Kunst)

Knud Poulsens fortæller: Dette billede var overordentligt populært og fandtes i reproduktion i mange hjem, også min gamle faster (født i Ubberud 1864) havde en udgave over sofaen. Min far har efterladt denne forklaring på billedets tilblivelse: Det er malet på Højdenborgbanken ud for min mosters mark (*Maren Kirstine Andersen, gift med gårdejer Anders Andersen*). Vejmanden, som har fået sin middagsmad bragt af konen og en lille datter, boede overfor, hvor maleren har anbragt en kirke. Hans navn var Per Jensen Trold, og hans kone er vist med et andet ansigt, som var "Ka' Mogens" fra Nymarkshuset, naboejendom til min fars fødehjem Spedsbjerggården.

De to, som vandrer i venstre side af vejen er lærer Larsen, Spedsbjerg Skole og fars morbror Peter Hansen, født i Ubberud 1830.

Til højre i billedet står snedker Poulsen, som stammer fra Krogshøjsmedjen og havde en søn, som blev billedhugger.

Kommentar fra Ubberud Arkiv:

Højdenborgbanken er der, hvor nu Shelltanken ligger. Overfor Tornmarksvej ligger Troldhuset, Middelfartvej 348, hvor vejmanden boede.

Krogshøjsmedjen, som ejedes af smed Poul Pulsen, lå hvor der nu er autoværksted, Middelfartvej 320.

Anders Andersen ejede Vejrupgård, nu Tornmarksvej 10. Hans kone Maren Kirstine var søster til Peter Hansen, og de stammede ligesom Kirsten fra Spedsbjerggård, fra Ubberud Vestergård, nu Troelsevej 44.

Lærer Larsen var ikke fra Spedsbjerg, men fra Ubberud Skole. Her var han lærer fra 1875 til 1906. Ved bispevisitatsen 1891 skriver bispen således om ham: ”-han er en brav, meget afholdt Mand, som holder alt i god orden. Børnene havde meget gode kundskaber i alle fag; selv om Prøven måske forløb noget ringere end i Korup, er den daglige Gænge maske solidere. Præsten roser denne Lærer overordentligt, og Befolkningen holder af ham.”

Om den ovenfor omtalte Peter Hansen fortæller Knud Poulsen følgende:

Min bedstemors bror hed Peter Hansen og var født 14. juni 1830 i Ubberud. Han deltog i krigen 1864, hvor han 2. april blev såret, idet hans ene finger blev skudt af.

Når man læser beretninger fra 1850 ved hjemsendelsen af soldaterne, er der en glørværdig omtale med rejsning af æresporte og beværtning af soldaterne.

Men hvorledes blev soldaterne modtaget i 1864? Ofte med bemærkninger om, at ”dem (altså tyskerne) kunne I altså ikke klare”.

De tyske soldater var i overtal, var veltrænede og med moderne bagladegeværer, som kunne skyde 6-10 skud for hvert dansk. De danske tab var forfærdelige.

Det var først i 1877, at man uddelte en erindringsmedalje til deltagerne i 1848 og 1864. Peter Hansen, som havde drevet sin fødegård i Ubberud, efterlod forskellige fotos, bl.a. et godt billede af veteraner fra 1848, som er fotograferet ved Spedsbjerg skole. Men blev veteraner fra 1864 ikke fotograferet?

Ved overrækkelsen af medaljerne talte provst Smith, Korup, og sagde, ifølge fleres samstemmendes udsagn følgende barske ord: ”I fra 64 skal bære Eders medalje med skændsel, og I skal se ned på den med foragt.”

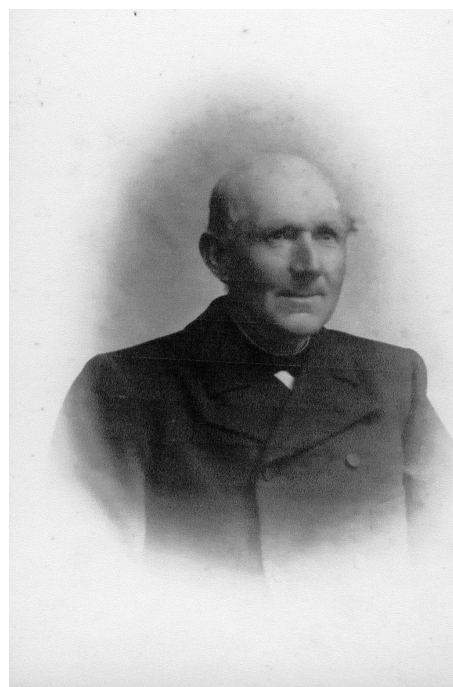
Det vides, at en af dem fra 1864, nemlig gårdmand Hans Christiansen, Vejrup, straks efter pr. brev henvendte sig til provsten og gjorde ham klart, at en undskyldning var påkrævet. Svaret kom omgående i form af et brev, som provsten egenhændigt afleverede til Hans Christiansen med en uforbeholden undskyldning.

Andre af 64-folkene, som ikke havde protesteret, fik ingen undskyldning.

Ritmester Döcker, som var ejer af Tanggård i sognet, og som havde gjort begge krige med, truede endog med at skaffe provsten af med kjole og krave. Ritmesteren sad imidlertid ikke så fast på Tanggård, og efter sigende blev han blødgjort ved et sammenskud blandt sognets velstillede højremænd.

Først i 1913 kom der en hædersgave til alle, som havde deltaget i 1864. Mon ikke det var en billig omgang for finansministeriet, da mange naturligvis var døde i mellemtiden.

Peter Hansen var da 83 og døde som 92-årig hos sin søster på Vejrupgård.

Peter Hansen 1830-1922

(Privateje)

(Privateje Knud Poulsen)

Veteraner fra krigen 1848-1851 fotograferet 1877 foran Spedsbjerg Skole. Desværre er der ingen navne på dem. Skulle nogen have slægtninge fra Ubberud, som har deltaget i treårskrigen, er arkivet interesseret i at få navnene, også selvom man ikke genkender dem på dette billede.

Medalje for deltagelse i krigen 1848 – 1850 (Privateje)

For 100 år siden

Uddrag af sognerådsprotokollen 1907

Aar 1907 d. 4. Juni afholdt Korup-Ubberud Sogneraad møde det sædvanlige Sted

Post 3: Fra Indenrigsministeriet forelaa Cirkulære til Vejledning for Udryddelse af Rotter i Henhold til Lov Nr. 59 af 22. Marts 1907. Loven træder i Kraft 1. Juli d.A., og Sogneraadet har at udvælge Mænd til at modtage de dræbte Rotter i Kommunen og foranstalte dem tilintetgjorte. Sogneraadet kan fastsætte Prisen for dræbte rotter til 5 – 10 Øre pr. Stk og anvende et Beløb af 3 Kr. for hvert fulde 100 Indbyggere efter sidste Folketælling. Afklipping af rottehalerne maa foretages, om forlanges, af dertil af Kommunen anskaffede Redskaber. Halerne maa opbevares, og Rotterne tilintetgjøres i Henhold til cirkulære af 1. Maj 1907.

Sogneraadet satte Præmien til indleverede Rotter til 5 Øre pr. Stk. Dog maa, hvis Amtsraadet fastsætter Prisen, denne gjælde. Anders Hansen, Trøstrup og Jens Nielsen, Longgaard udvalgte til at modtage de dræbte rotter.

1907 5. Juli

Post 3: Rottegift anbefales af forskellige til Sogneraadets Afbenyttelse.

Sogneraadet vedtog intet at anskaffe. Hvis Pris for Rottehalerne paa Sogneraadsforeningen fastsættes, følges denne af herv. Sogneraad.

1907 6. August

Post 13: Foreningen til Udryddelse af Rotter anbefaler Regnskabsprotokol m.m.

Sogneraadet vedtog at anskaffe Regnskabsprotokol

1907 18. Juni

Post 3: Fyns Stiftamt meddeler, at Odense Amtsraad har givet tilladelse til at anvende cirka 700 Kr. af Spedsbjerg Skolelods Salgssums 2700 Kr. til Omlægning af samme Skoles Tag fra Straa til Cement.

Til Efterretning

Post 6: Efter at Odense Amtsraad havde givet den i Post 2 omhandlede Tilladelse ang. Spedsbjerg Skole, vilde Sogneraadet forhandle om det videre fornødne

.Sogneraadet nedsatte et Udvalg bestaaende af Skolekommission Anders Chr. Jørgensen, Rasmus Andersen og Formanden til at foretage det fornødne. Sogneraadet vil lade paa egen Regning Straataget aftage.

1907 5. Juli

Post 8: Betingelserne ang. Spedsbjerg Skole Omlægning af Taget fremlagdes til Revision , og der valgtes en Tilsynshavende.

Som Tilsynshavende valgtes Niels Pedersen og overlodes det Tilsynshavende at foranstalte Taget nedbrudt. Hans Larsen Murer og Tømrer Gerhard Olsen indkom med Tilbud, som blev antaget af Sogneraadet.

1907 6. August

Post 18: Til at afsyne Spedsbjerg Skoles Tag og udbetale Entreprenøren Beløbet i Henh. til Tilbudet, bemyndiges det nedsatte Udvalg.

Det overlades det nedsatte Udvalg at foretage det fornødne.

1907 18. Juni

Post 3 (fortsat): Amdsraadet har givet almindelig Tilladelse til at lægge Telefon ind hos samtlige Formænd i Kommunen og afholde Udgiften af Kommunekassen. *Tages til Efterretning*

1907 6. August

Post 15:ang. Telefon til Formændene sættes under Forhandling.
Det overlodes Formanden at anskaffe Telefon paa Kommunens Regning.

1907 4. Juni

Post 10: Lauritz Markusen, Ejlstruplund andrager om at faa sin Moders Alderdomsunderstøttelse forhøjet. Hun faaer for Tiden 48 Kr. aarlig. Er 78 Aar. *Sogneraadet kan ikke forhøje Alderdomsunderstøttelsen.*

1907 6. August

Post 10: Den alderdomsunderstøttede B.M.J. er nu fra 3. August anbragt paa Werninge Alderdomsasyll for 60 Øre daglig (formodentlig). Der foreligger Attest fra Læge Lyneborg, Skallebølle, og Erklæring fra Lærer Andersen, Ubberud. Sidstnævnte i Retning af, at hun generer Undervisningen i Ubberud Skole. Førstnævnte at det maatte synes gavnligt for hendes Helbred at anbringe hende dersteds.
Til Efterretning

1907 3. September

Post 3: Werninge Sogneraad har under 20. August hertil indsendt Betingelserne for B.M.J.s Ophold paa derværende Asyl saaledes: 85 Øre pr. Dag, Seng og Gangklæder, samt Læge og Medicin, og i Fald hendes Tilstand forværres at modtage hende i Forsørgelse med 8 Dages Varsel
Sogneraadet indgik paa de forlangte Betingelser.

1907 18. Juni

Post 4: Fra Odense Herreds Provsti foreligger til sogneraadets Erklæring et Andragende fra Forskolelærerinde Frk. Hansen at faa Undervisningstiden forandret til fra 15. Juni – 1. Oktober saaledes: 1.
Hold 4 Timer om Formiddagen fra 8-12. Andet Hold 4 Timer om eftermiddagen fra 1-5.
Sogneraadet vedtog at anbefale Andragendet

1907 5. November

Post 110: Boghandler Milo meddeler, at det er hans Agt at nedbryde de gamle Huse ved Ubberud Kirke og faa Vejforholdene dersteds udvidet og ordnet. I den Anledning forespørger Hr. Milo, hvor stor en Sum herv. Sogneraad vil yde til nævnte Ordning af Vejforholdene.
Sogneraadet nedsatte et Udvalg til at forhandle med Hr. Milo ved et Møde paa Stedet. Til Udvalget valgtes Sogneraadetsmedlemmerne Jens Nielsen, Rasmus Pedersen, Niels Pedersen og Formanden. I øvrigt ansaa Sogneraadet for tilstrækkeligt, naar Sogneraadet istandsætter Vejen, naar den nødvendige Udvidelse er foretagen.

Efterlysninger fra Ubberud Arkiv

Vi mangler oplysninger om disse billeder.

